

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunei

„BISERICA și ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.

O primejdie.

Toate neamurile își dau silința, ca să se întărească. Un element de forță al tăriei, este numărul. De aci silințele tuturor, de a da o favorabilă dezvoltare în această privință, pentru care scop se întrebuintează toate mijloacele hărăzite de știință; căci cu cât mai viguros, mai sănătos și mai număros va fi un neam, cu atât mai multă garanție are pentru viitor.

Știința a descoperit mijloace folositoare pentru dezvoltarea omenimei și pe acele le aplică prin diferiți factori, în folosul obștesc, cum este poliția sanitară, instituirea de medici cercuali, ș. a. Și cu cât un popor este mai înaintat în cultură, cu atât prețuiește și dezvoltă mai mult asemenea instituțiuni.

Poporul nostru românesc, din darul lui Dumnezeu, până acuma a fost în totdeauna în fruntea sporiului, dintre toate neamurile învecinate. Dar nu tot așa se prezintă înaintarea lui și în zilele noastre!

Timpul modern, cu ale sale cuceriri și înouri, ni-a adus și multe greutăți și ne pune multe pedeci, dacă nu suntem în stare să-i stăpânim mijloacele de luptă pentru existență. Cu viața febrilă a timpului de față, s'au apropiat de oameni și multe greșeli, păcate și slăbiciuni; îndeosebi curățenia vieții și a traiului, greutatea lui, trag în câmpăna, asupra sporiului și înaintării.

Dintre marile greutăți ale vieții de azi ale poporului nostru, în special voim să relevăm, ca

efecte, pe de-o parte a neorientării de jos, pe de altă parte ca urmare a lipsei de interes — din sus, pentru popor, relevăm primejdia prea marelui număr de morți între copiii mici și neveste tinere, în deosebi din incidentul nașterilor.

Mai ales la noi la români e mai mare mortalitatea în aceasta privință, și e timpul ca să nu ne mai sinamăgim cu iluzia energiei noastre de rassă, căci plagele »civilizației« toate au dat peste noi, dar nu toate binefacerile ei...

E un fapt neîndoios, că în prima linie autoritățile de stat și comunale, ca instituții igienice-medice, ar trebui să-și ia mai mult la suflet chemarea omenească și misiunea umanitară, decât împlinirea funcțiunei oficioase în cadrul — orelor oficioase... Dar despre iubirea de oameni așa multe și frumoase se pot și se țin spuse, pe când atât de rar se găsește în lumea aceasta milă, indulgentă și ajutor, pentru cei săraci și năcăjiți!

În fața faptelor însă, nu trebuie să ne pierdem cumpătul, ori cât ar fi ele de îngrijitoare; ci din contră, trebuie să ne pătrundem cu toții de sâmtământul necesității de a propaga în popor emaniciparea de prejudeții și apelarea la mijloacele și oamenii chemați de a fi ajutători prin știință și îndemănare, în ale sănătății și sporul populațiunei, — și nu pregetăm de a atrage și acestor din urmă atențiunea asupra chemării lor: Faceți-vă nu slujba, ci datoria! Nu pentru salare, ci pentru oameni.

Cauza

sterilității literare pe terenul teologic.

(Urmare).

În această denaturare, ideea cristologică, ce concade continuativ cu realizarea misiunii eterne, se subordonează celei soteriologice, care în realitate rezultă din cea cristologică, ca efectul din cauză, căci nu mântuirea de pedepse cari sunt naturalele și moralele consecințe ale faptelor conștiute și voluntare, ci realizarea misiunii eterne într-o viață spirituală, ce exclude păcatul și consecutiv aduce, eliberează de osândă, a fost scopul încarnățiunii lui Dzeu logos în omul extraordinar Iisus.

Cvintesența activității soterice a dzeescului Mântuitor constă în împăcarea omului cu Dzeu, isprăvită prin aceea, că l-a întors la respectarea ordinii naturale, a cărei avers este cea morală.

El cere dela om silință și activitate pozitivă spre a realiza raportul religios, în care atât nefiind vinovat este scutit și de osândă, iar grația ertare o admite numai în schimb pentru căința adevărată pentru păcatele comise din slăbiciune. Dară primatizarea ertării pe seama năzuinței pozitive, Hristos cel ce cere silință pozitivă, n'a putut admite, fiindcă nu pasivitatea, ci activitatea este criteriul vieții, a cărei izvor este Hristos.

Punându-se însă mântuirea în eliberarea de pedepse primo loco, care se dobândește prin mijloacele soterice oferite de biserică prin preoții săi, toate devin puse în mâna lor, și fără de intervenirea lor se crede mântuirea imposibilă. Cultul plinit de dânsii este numai un mijloc spre scopul vieții sufletești de putere mântuitoare, de loc însă nu scop final. Din cauza sus atinsă este el atât de intim concrescut cu dogma, în cât fără de dânsul realizarea misiunii eterne se crede imposibilă.

Aceasta încarnățiune a cultului estern cu ideia mântuirii o sigilează teologia ca un adevăr indiscutabil.

Fiind peste medul ideii lui Iisus, ce o aseamănează cu grăuntele de muștar, pus formalismul ritualist, înțrarea interpretativă apare fiecărui teolog ca o muncă zădarnică, ce se sfarmă de interesul legat de sistem, și ca o cutezare ce-l poate nimici — de aceea și sficioasa încunjurare a astor fel de probleme — în sine de cea mai mare importanță educativă.

Pătrunderea explicativă prin studiu metafisic însă pune cultul ca mijloc cu realizarea misiunii ca scop în raport causal, recunoaște fiecărui locul cuvenit, iară teologia înarmată cu acel instrument, fără de care în timpul agitat de azi nu-și poate realiza misiunea sa, cu toată liniștea deschide incuetoarele religiei, spre a oferi spiritului înțrare

explicativă în cele mzi grele probleme, cari înțind atâtă teren literar, în cât cei mai silitori lucrători nu-l vor putea exploata.

În locul misterilor teologice, cari opresc progresul speculativ pe terenul dogmei cristologice și soteriologice, geniul scrutaților se va aprofundă în misterii adânci ale vieții sufletești, de acolo se va îmbogăți cu cunoștințe psihologice spre a le folosi pe teren educativ, va cunoaște ideia planului etern, ființa lui Dumnezeu, a sufletului și spre cea a mântuirii, care nu constă în pasivitate, ci în constantă și pozitivă gravitațiune sufletească spre Dumnezeu, spiritul estern și autorul spiritului omenesc.

Pe de altă parte prezentându-se formalele mijloace soterice de natură ritualistă ca niște istorice și necesare instituțiuni finale vor deschideși ele incuetoarele lor, spre a fi esențial apreciate cât și formal interpretate, cum s'au desvoltat cu stringența naturală ca o deamnă suită a sacramentului encharit instituit de însuși mântuitorul.

Primind fiecare element prețul cuvenit studiului teologic prin fondul său psihometafisic ca un obiect de pricepere va deveni de tot interesant, va lumina credința și știința, și va împacă omenimea de viață cu religiunea — ceea ce teologia de azi nu este de loc în stare, pentru că cu toată stăruința sa sistematică sistemului ei îi lipsește total legătura internă, din care cauză nu este o țesătură deasă, în care principiile rezultă unul din altul și se întăresc reciproc, ci o urzitură rară, prin a cărei conziderabile lacuni și controverse îngreunează priceperea și nu fundamentează de loc o credință primă rațională.

Spre demonstrarea acestei aserțiuni aduc următoarele dovezi:

Dacă cercăm metoda doctrinală, de care Iisus Hristos a usat, aflăm între esemplu și cuvânt cel mai deplin paralelism, precum l-a creat Dumnezeu între corp și suflet. Ceeace a învățat a ilustrat și a demonstrat mai întâiu prin fapte, spre a elucidă convingerea sa despre adevărul principiilor sale. În doctrina sa rațiunea cu sentimentul sunt intim concrescute și se sprijinesc reciproc la înrăurirea educativă, iară psihologia este fundamentul sistemului său. Teologia noastră prin dogmaticismul ei gravitează mai mult spre știința dogmelor, pe care o împedecă prin misteriomanie, de cât spre morală, pe care n'o fundează din cauza lipsei de psihologie.

Noetica lui Iisus Hristos este idealistă și caută în toate ideea, intenția și mezul intern, pe când teologia operează mai mult cu litera moartă de cât cu spiritul viu, ceea ce reprobează apostolul Pavel zicând: Să servim lui Dzeu cu spiritul înțit, iară nu în litera veche (Rom. 7. 6), căci litera omoară, iar spiritul face viu (II cor. 3. 6).

(Va urma).

Un antimis din 1692.

(Urmare și fine)

Tot asemenea de zelos și de aprig apărător a legii creștinești și prin urmare și a ortodoxiei din părțile ardelenne era și Constantin Vodă Brâncoveanu, contemporanul mitropolitului Teodosie, cel, în zilele căruia, s'a sfințit, între altele și antimisul dela biserica noastră din Fănațe. „Acesta fiind Logofăt mare și nepot lui Mateiu Vodă Băsarab, om drept și milos-tiv și foarte cu minte, cu sfat obștească la Mitropolie și după povața chiar a lui Capugi împărății, care să afla pe acea vreme aici, zicând că țara să aleagă Domn de aici ca să nu poată Grecii din Țarigrad is-buți cu îngrijirile lor a lua Domnia, după moartea lui Șerban Vodă s'au ales Domn și pe dată l'au înșințat acasă, care viind la Mitropolie și sărutându-l toți de Domn au plecat cu mare paradă până la curtea dom-nească, în urmă au arătat și împărății, cerând a se trimite întărirea și semnele Domniei. Acesta s'au aflat în toate expedițiile de războiu Turco-Austriace, iar după ce au biruit Turcii pe Nemți la Brașov au intrat și Constantin Vodă în Transilvania, unde au strâns pe toți boerii din Transilvania care i-s'a fost închinat ca unui oblăduitor și le-au dat porunci pentru stat, în urmă s'au întors în țara Românească domnind cu pace. Acest domn la întoarcerea Sultanului Mustafa, din bi-ruința ce făcuse Austriacilor prin țara Românească, l'a petrecut pe jos din Cerneți până la Dunăre, călă-uză unde i-a dăruit și Caftan, iar în urma mai multor întâmplări și războaie cu Rușii întâmplându-se zavistii mari și chiar Turci asupra-i l-au aridicat cu toată casa lui și stare și l-au dus la Țarigrad unde față cu Sultanul la marginea mării i-s'au tăiat capul dinpreună și la 4 feciori ai săi. Au domnit acest domn 25 ani și 6 luni, fiind și princip austriac, istoria zice că multe foloase și bunătăți au făcut țării cum și biserica Sf. George cel vechiu ca o cetate (Fotino vol. al 2-lea pagina 171—200). Original în spitalul Brâncoveanu în salon” (Inscripțiunea de pe tabloul dedicat Înălțimei Sale Prințului Alexandru D. Gica).

Principele Constantin Brâncoveanu, cu ocazia sfințirii lui Atanasie de mitropolit al Belgradului, i-a dăruit acestuia multe daruri prețioase precum haine, scule și cărți bisericești; iar prin un document din anul 1698 promite mitropoliților din Alba-Iulia un ajutor de 6000 bani pe fiecare an: „În toți anii vieții noastre, ca să avem a da viitorilor de acolo mitropo-liți bani șeasă mii, care număr să fie neschimbat și nemutat pentru-că știindu-o pe aceasta sf. mitropolie, că se învâluește ca o corabie în mijlocul valurilor mării, fiind între multe feluri de eretici necredincioși și să năpăstuește dela dânsii în multe chipuri”. Tot Constantin Vodă Brâncoveanu o zidit cu cheltueala sa la Făgăraș o biserică „mare și frumoasă întru pome-nirea și cinstea celui mare și făcător de minuni sf.

Nicolae”. (Vezi Dr. G. Popoviciu: *Uniunea Românilor* pag. 70—72, unde se află și copia documentului, re-lativ la darul de 6000 bani pentru mitropolia Belgra-dului.)

Moise Popoviciu.
preot

Vizitațiune canonică.

Mare sărbătoare a avut orașul S.-Miclăușul-mare în zilele de 10 și 11 l. c., când P. S. Sa episcopul sârbesc din Timișoara Dr. G. Letici, urmând invitații comitetului par. și a corului vocal sârbesc — care își serbează jubileul de 25 ani — a onorat cu Înalta Sa prezență orașul și a ridicat serbările iubilare astfel, că împreună cu Sârbii a iubilat întreg orașul, fără deo-sebire de confesiune și naționalitate.

Pe cât de înălțătoare a fost acum 2 ani primirea P. S. Sale a episcopului nostru din Arad, pe atât de splendidă a fost și primirea episcopului sârbesc din Timișoara.

A fost o rară sărbătoare, căci a venit doar unul dintre cei mai de frunte episcopi, om cu adevărată cultură europenească, plin de dragoste creștinească, apostol al păcii și bune înțelegeri, adevărat tată al păstorilor săi, sincer binevoitor al preoților, care n'a căutat să se impună prin îngâmfare ridicolă și aere grozave, ci care te cucerește la moment cu cultura sa superioară. Nu putem decât să felicităm pe credin-cioșii sârbi, că au astfel de arhiereu.

În hotarul comunei a fost întâmpinat și bineven-tat 1. în numele comitatului și cercului prin protopre-torele Hadfi; 2. în numele comunei bisericești sârbe prin Dr. V. Stoiciu; iar 3. în numele românilor prin preotul I. Popovici, după carei cuvinte de bineven-tare fca D-sale, Aurica a predat înaltului oaspe un admirabil buchet de flori, ceace a făcut o prea bună impresie asupra prelatului. La vorbirile de bineven-tare P. S. Sa răspunde îndemnând pe toți la conviețuire pacinică și în bună înțelegere reciprocă. Îndeosebi bună impresiune a făcut răspunsul în românește al episcopului la bineven-tarea preotului I. Popovici.

După această primire, însoțit de un banderiu de vreo 50 călăreți, urmat de vreo 100 trăsură, a intrat în oraș în sunetul clopotelor și bubuitul tr-ascurilor, oprindu-se la biserica sârbească, unde a fost întâm-pinat de preoțimea sârbească îmbrăcată în ornate și salutat de preotul Petru Agrima. P. S. Sa răspunde printr-o cuvântare adevărat părintească îndemnând po-porul la religiozitate, muncă și viață cinstită. După a-ceasta a fost condus la locuința preotului Agrima, unde a descălecat.

Seara conduct cu torțe serenadă, vorbire — la ce P. S. Sa emoționat mulțamește pentru ovațiunea neașteptată.

Încântat de primirea frumoasă ce i-sa făcut, epis-copul a căutat numai decât să-și arate mulțămirea și prin fapte. Astfel mâne-zidimește nainte de a plecă la serviciul divin, a chemat comitetul și comisiunea școlară, cărora le pune la inimă să asculte de preotul lor, să fie cu supunere și încredere cătră el, căci nu-mai înspre binele poporului lucrează. Cei chemați ascultă cu lacrimi în ochi cuvintele bunului lor păstor, iar la finea vorbirii P. S. Sa — drept semn de recunoștință și laudă — distinge pe preotul P. Agrima cu brân roșu. Așa știe un adevărat păstor să trezească și să infil-treze în popor alipire cătră preot, iar pe preot să-l încurajeze a lucra și mai departe pe calea cea bună cu zel îndoit.

După această atențiune a episcopului față de preotul său, s'a celebrat cu mare pompă și strălucită asistență sfânta Liturgie în decursul căreia P. S. Sa a rostit o prea frumoasă predică. Răspunsurile liturgice le-a executat vestitul cor din Chichinda-mare.

După sfânta lit. au urmat recepțiunile. Întai a fost primită preoția tuturor confesiunilor în numele căror îl salută părintele Deciu, ca cel mai bătrân în serviciu. Abatele rom. cat. Pecba mulțumește episcopului în numele preoților pentru distingerea cu brâu roșu a preotului Agrima. Apoi au fost primiți reprezentanții diferitelor autorități civile.

A urmat banchetul, după care P. S. Sa a cercetat toate bisericile și pe preoți în biserica gr. or. rom. a fost primit cu rară pompă de către preotul I. Popovici și poporul român gr. or. La alocuția preotului episcopul mulțamește de buna primire și vorbește poporului în limba română, îndemnându-l să țină strâns la legea sa moștenită dela moși-strămoși.

Seara concert dat de corul din S.-Nicolaul-mare și cel din Chichinda, după care a urmat dans și veselie.

Luni, la despărțire s'a petrecut o scenă pe care nu o pot lăsa neamintită. Luându-și P. S. Sa rămas bun dela cei ce-l petreceau, se adresează către preotul Popovici și îi mulțumește pentru buna primire și zicând, că nu-și poate manifesta pe altă cale mulțămirea decât prin o dovadă de sinceră afecțiune, îl sărută. Cum știe un episcop sârbesc să distingă pe un preot român!

Din St.-N.-Mare a plecat P. S. Sa la Cénadul Sârbesc unde a fost întâmpinat de preotul T. Oprean, care-l bineventează sârbesc, la ce episcopul plăcut atins, răspunde românește. Din Cénadul Sârbesc a plecat la Cénadul Unguresc, unde îl salută preotul Nestor, pe care — ca coleg la Cernăuți — episcopul îl sărută, deși unul numai preot simplu, celalalt episcop, ceea-ce dovedește, că rangul nu-l consideră, P. S. Sa de o pedecă a legăturilor amicale de odinioară, și ceea-ce demostrează pe omul adevărat cult în sensul adevărat al cuvântului.

Nu putem decât să felicităm poporul sârb că are un așa păstor bun și atent, căruia îi dorim și noi ani îndelungați și viață fericită.

Victor C. Fizeșan,
capelan ort. rom.

Planul nostru de învățământ.

Cu finea acestui an școlar se vor împlini doi ani de când materialul de învățământ al școalelor noastre e arondat și limitat între cadrele acestui — nou plan de învățământ.

Zisei „se vor împlini doi ani“ căci putem spune: cum se cade — abea a trecut 1 an, zi un an de zile dela introducerea lui în școli.

În acest scurt interval asupra planului s'au îndreptat săgeți cu ascuțituri și neiertate și nebazate, ceea-ce îndrăznesc a afirma pe motivul, că apercerea unui atare material nici după celea mai pedante și elementare resoane logice și psihologice nu poate fi studiat, aprofundat cu temeinicie într'un an sau fie măcar doi ani așa fel, ca cu obiectivitate și calmitate să te poți exprima... „că planul nu corespunde... nu

e bun...“ și ce mai știu eu... că: „materialul e prea puțin!“... șel.

Vorba zice: Ne place a trage și face concluziuni din multe celea... dar cu premisele nu e chiar așa de lipsă să ne spargem capul, măcar că aceasta ar fi să fie pe planul întâi!

În ori-ce lucru și ori când nu e bine să ne pripim!

Oare, dacă nu fiecare, — nu mulți dintre noi vom recunoaște împrejurarea, că capacitatea elevilor nu e proporționată și cu atât mai puțin identică în tot anul!?... Și adevărat mai pe înțeles: Este an, că majoritatea elevilor deștepți și isteți e mai mare, iar altă dată mai mică ba obvine cazul, că aceasta majoritate se reduce la minoritate, de unde urmează, că mediul capacității și capabilității elevilor nu se poate enunția cu competență în restimp de un an sau doi afară dacă nu ne vom lăsa răpiți de curente... mănând astfel și noi apa pe moara „nemulțumirilor“...

În lucru însă este și ceva ciudățenie.

În timpul nu prea îndepărtat, ne vom aduce bine aminte, nu mic a fost numărul acelor, cari își arătau pe față nemulțumirea cu privire la fostul plan de învățământ.

Ei bine! Atunci a mai avut senz să agităm și să condamnăm... dar își perde rostul azi, când, numai drept să vorbim, poziția noastră, cu materia de învățământ s'a ușorat în mod simțitor, reducându-se la strictul necesar și esențial.

Și apoi ironia sorții!

Intrând în vigoare planul actual am auzit și de aceia cari făceau și fac „apoteoze“ planului din trecut.

Pentru contra argumentare e suficient să luăm numai câteva date.

Limba română (special partea gramaticală), religiunea și aritmetica au fost mai ales studiile ce au preocupat învățătoria în restimpul planului vechiu și acesta din pricina aglomerării prea mari de material.

Astfel până când din aritmetică, de pildă în cl. I, după planul vechiu trebuia să ne estindem până la numărul 30, în cel nou seria acestor numeri e redusă la numărul 10.

S'au omis apoi în planul nou, tot la acest studiu, fracțiunile vulgare, cenzul cenzului, regula alegațiunei etc, ca tot atâtea lucruri bune (!) și frumoase (!) ce-i drept, dar nu practice și absolut necesare, cum sunt în planul nou!

Tot așa s'au omis în planul nou, la limba maternă — propozițiile compuse cu coordonatele, subordonatele lor, perioadele, romanțele și critica, cari ori și cum, dar nu sunt pentru mintea copiilor din școala elementară.

Iar — la învățământul religiunei, în anul prim omiterea materiei biblice și înlocuirea ei cu istorioare de cuprins moral și religios cine o va putea contesta

¹⁾ Părerea acelor însă, cari zic, că materia din planul nou e prea puțină nu poate fi luată în serios, căci știm măcar: „Nu multe, ci multe“.

în mod serios, după ce știm, că prin atari istorioare, luate în prevalență din cercul de competență al copiilor — pregătim, nu se poate mai bine, terenul de apărare pe viitor la predarea istorioarelor biblice — proprii când adevărații elevii noștri din anul întâi vor fi promovați în anul al doilea.

Multe am putea înșira încă pe calapodul de mai înainte aproape la toate obiectele sau disciplinele școlare, cred însă că e de ajuns și atâta!

E de ajuns ca să se poată convinge și mai bine fiecare, că cei cari au compus planul nou și mai mult au fost pătrunși de adevărul:

„...Având să înțelegem și să educăm, trebuie să urmăm calea naturală, calea pe care merge spiritul de sine în dezvoltarea sa...” (Dr. P. Șpan).

Relativ tot la actualul plan, am să amintesc încă o împrejurare: Mai multora din învățătorii noștri li s'au făcut reproșuri, că „... s'au prea ținut de planul de învățământ [nou]... și că puteau procedea în alegerea materiei și mai liber!... nelegându-se așa tare de plan...”

Aci, eu unul numai atâta reflectez, că acel an fiind primul în care s'a pus planul în practică, impunerile făcute nu au bază și nici nu sunt îndreptățite, deoarece prin procedeul lor respectivii învățători au arătat că-și știu împlini datorința, că doar mai mare „virtute” e a ține și respecta un ordin, să zicem așa-emanat dela o autoritate fie bisericică ori profană decât a-l eluda ori ignora. Asta însă treacă — meargă dar chiar în anul cel dintâi învățătorii și din alte rezonațe mai ponderoase și înalte, din rezonațe pedagogice-psiologice, datorința au avut a se ține și încă cu pedanterie (de noul plan), căci numai așa ne putem convinge, că într-un cât, în ce măsură e apărabilă ori nu materia contemplată în el (plan) din partea plămuitorilor lui.

Prin aceste reflecțiuni ale mele la actualul și fostul plan de învățământ nu am de cuget a incomoda, spiritele și nici a da anză la polemii, ce voese și doresc ca cei pe cari li privește și interesează — să mediteze mai bine asupra lucrului, să fie mai moderați și calmi și să nu anticipeze, fără scrupuli — așa iute concluzii și sentințe „pripite și premature fiindcă în atari cazuri și la asemenea împrejurări se recere timp ceva mai lung ca de un an sau doi.

La din contră, prin atitudinea noastră vom da să se înțeleagă, că nu suntem nici pedagogi, buni, dar nici psihologi!

Marcu Aureliu, împăratul și filozoful roman de odinioară, în opera sa „Cugetări” zice: „... Când avem să ne spunem convingerea în atare lucru important-trebuie să ținem cont de timp... și să ne dăm seamă de multe împrejurări”

Va să zică, să comentăm și să discutăm și noi, dar să nu anticipăm „a privi” concluzii și sentințe în așa mod ca și când am fi străini și neorientați atât

față de noi cât și față de cauza în serviciul căreia ne-a pus!

Prin urmare să deliberăm, dar în totdeauna ca niște pedagogi demni și conștiinți!

Socodor, 19 Iunie 1906.

I. Crișan.

Nr. 51/1906.

Anunț Școlar.

Scoala civilă de fete din Arad, an școl. 906/7.

Se aduce la cunoștința Onoratului public, că înscrierile la școala civilă de fete, cu internat, din Arad, pentru anul școlar 906/7 se vor efectua în zilele 19—26 August st. v. (1—8 Septembrie st. n.) a. c., în cancelaria direcțională a institutului (strada Deák-Ferencz nr. 27.)

Părinții vor proceda însă corect, dacă fie în scris, fie în persoană, își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, începând cu ziua de 19 Iulie st. v. (1 August st. n.), adresându-se în această afacere Doamnei Iudita Secula n. Truța, directoara internatului, care își va avea orele oficioase în localitatea școlii în fiecare zi dela 9—11 ore a. m.

Tot în zilele de 19—26 August st. v. (1—8 Septembrie st. n.) se vor face și eventualele examene de primire și cele private.

Taxa pentru internat este: 400 cor. pe anul întreg școlar, care sumă este a se plăti anticipativ, în trei rate treilunare de câte 133 cor. 33 fil. la Administrația Cassei Consistorului.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. Instrucțiunea prescrisă pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară, germană și franceză, apoi instrucție în economia de casă, deprinde în pregătirea bucatelor, croit și cusut.

2. Locuință în odăi igienic îngrijite, provăzute cu mobile necesare.

3. Vipt întreg și anume: *deju* (cafea cu lapte), *prânz* (2 pelse, iar Dumineca și în sărbători 3—4 pelse), *ujină* (cafea cu lapte) și *cină* (2 pelse).

4. Spălat, luminat, încălzit și tot la 2 săptămâni baie (scaldă).

Afară de taxa de întreținere, elevele interne mai au a solvi taxa de 10 cor. pe an pentru medic, pentru care taxa elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicament.

Pentru instrucția la pian se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Pentru limba franceză se solvește 2 cor. la lună.

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti la prima înscriere 6 cor. ca taxă de înscriere.

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească 1 cor. la an pentru înăvutirea bibliotecii școlare.

Elevele externe vor plăti didactru de 60 cor. la an, care asemenea se va solvi anticipativ, în trei rate egale de câte 20 cor.

Acele eleve, cari după absolvirea școlii doresc să se mai perfecționeze în economia de casă, croit, cusut, muzică, pictură șcl. vor fi primite ca eleve benevole, cu taxa celor ordinare.

În clasă I civilă se primesc eleve, cari dovedesc, prin atestat școlar, că au absolvat cu succes 4 clase

elementare, ori apoi, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

In celelalte clase se primesc eleve cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clasa premegrătoare.

Acsolventele clasei a VI-elementare, se primesc în clasa II civilă, pe baza unui examen de primire.

Elevele, cari se inmatriculează pentru primadată la școală, afară de atestatul școlar din clasa precedentă, au să mai producă: *extras de botez și certificat de revaccinare.*

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (madrat), 1 covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă, cu 2 ciarșiafuri de desubt (lepedee) și 2 cuverturi albe, (acoperitoare de pat). 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramul propriu, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru băut, iar altul dinți), 1 lavor (lighean). 2 carpe pentru șters ligheanul, perie de cap, de dinți și de haine, peapăn și foarfeci, haină de port și 4—6 sorte, 1 palton (haină de iarnă), și 2 părechi de ghete.

Afară de acestea, fiecare elevă interă ori externă, îndată dela începerea anului școlar, are să fie provăzută cu manualele și recvizitele de învățământ prescrise, respective cu recvizitele de scris, muzică și lucru de mână.

Observăm, că pentru procurarea materialelor trebuincioase la lucrul de mână, se poate depune la directoarea internatului o sumă de câteva coroane.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitori lor.

În privința uniforme, care va fi modestă, corespunzătoare și eficientă, se vor lua dispozițiuni ulterioare din partea direcțiunii internatului.

Prelegerile se vor începe nesmintit în 28 August st. v. (10 Septemvrie st. n.), și dela acest termen înainte elevele vor putea fi primite numai cu concesiunea Consistorului diecezan.

Deslușiri mai amănunțite se pot cere dela direcțiunea școlii (Arad, str. Deák-Ferencz nr. 27).

Direcțiunea.

CRONICA.

Examenele la institutul nostru teologic, sau ținut în zilele de Luni, Marți (cant și tipic), Miercuri, Joi și Vineri (din studii), sub presidiul P. S. Sale Domnului Episcop diecezan.

Festivitățile din Chișineu. Alteța Sa Archiducele Iosif s'a introdus în posesiunea sa, domeniul dela Chișineu, Duminecă, dând cu această ocaziune și din incident o solemnă serbare, la care au asistat corporațiuni și delegați de pe teritoriul comitatului nostru.

În seria recepțiunilor, reprezentând biserica noastră, P. C. Sa părintele Ciorogariu a adresat perechii archiduciale următoarele cuvinte:

Alteța Voastră imperială și regală! Biserica gr. or. română, cu prilejul instalării în domeniu a Alteței Voastre, îndrăznește a Vă întâmpina cu sentimentele de tradițională credință nutrită călduros față de glorios domnitoarea Casă de Habsburg.

Alteța Voastră imperială și regală!

În luptele vieții, înfățișarea Altețelor Voastre întorește noi, cultivatorii modești ai lumii ideale religioase, a sentimentelor către Tron și patrie, face efectul razei pe soare. Ni-e spre deosebită bucurie, că în hotarele moșiei pe care azi o luați oficios în stăpânire, de vremuri îndepărtate locuiesc covârșitor credincioși ai bisericei noastre. Tocmai de aceea rugăm pe Altețele Voastre să imprăști razele de bunătate asupra vetrelor credinciosului nostru popor, precum și asupra așezămintelor bisericești și culturale ale noastre, cari în serviciul idealului sunt chemate a crește în țară fericită cetățeni fericiți.

Fie între noi binecuvântat numele Altețelor Voastre și al augustei familii."

Părintele protosincai R. Ciorogariu a fost chemat la masă, unde a fost distins cu imediată ședere lângă Archiducele, care sub întreg decursul mesei s'a întreținut viu cu protosincaiul nostru asupra chestiunilor bisericești și sociale, în special și-a exprimat bucuria, că pe calea dlui inspector Varjasy i-a venit la cunoștință progresul îmbucurător ce-l fac școlile noastre.

AVIZ!

La tipografia diecezană din Arad, se află spre vânzare: *Blanchete „Atestat școlar“*, exemplarul: 4 fl.

Cronică bibliografică.

A patra carte de citire de I. Groșoreanu și consoții prețul 60 fl. + 10 fl. porto.

Economia pentru școlile populare de Iuliu Vuia prețul — 56 fl. + 10 fl. porto.

Pentru țărani de *Nicu Strjărel*, un volum de povestiri în proză și versuri (149 pag.), din viața țărănească, foarte instructive, conținând povestiri de conținut și cu tendințe de moralizare, — a apărut și se află de vânzare la „*Tipografia diecezană*“, cu prețul de 1 cor. exemplarul

O recomandăm cu toată căldura.

Viața Românească nr. 4 (vol. II.) 196 pag. are următorul bogat cuprins: N. Gane, Ciubucul Logofătului Manole Buhuș (novelă). — Ana Conta Kernbah, În demn, Iarnă (versuri). — D. D. Pătrășcanu, Despre poveștile noastre. — I. Al. Brătescu-Voinești, În lumea dreptății. — Gh. din Moldova, Din traista lui Sucilă. — G. Ibrăileanu, V. Alexandri. — V. Silui, Viața țării (versuri). — I. Nădejde, Români, Armâni, Rumeri și păreri d-lui N. Iorga despre ei. — Octavian Goga, Carmen (versuri). — I. Ciocârlan, Fecior de suflet (nuvelă). — C. Stere, Patru zile în Ardeal. — Al. Tzigara-Samurcaș, Muzeul nostru național (cu 2 ilustrații). — George Tofan, Viața românească în Bucovina. — M. Costea, Din trecutul Basarabiei. — Podgoreanu, Scrisori din Ardeal. — P. Nicanor & Comp. Miscelanea. — C. S. Cronica literară (Henric Ibsen). — P. Bujor, Cronica științifică, Biologie Experimentală, Pierre Curie. — Simeon C. Măndrescu, Cronica pedagogică (Cum trebuie organizat studiul limbii și literaturii Germane la Universitatea română). — I. G. Duca, Cronica externă [Alianțele de azi]. — Recenzii. — Revista Revistelor. — Mișcarea intelectuală în străinătate. — Bibliografie.

Direcția acestei valoroase și edificatoare reviste adresează învățătorilor următoarele cuvinte de răspuns „Primum scrișori dela mai mulți d-ni învățători, pri

cari suntem rugați a mai reduce încă prețul abonamentului [rate 3-lunare de câte 5 cor. e prețul]. Dar din nenorocire, față cu dimensiunile revistei noastre, chiar cu prețul actual, cu greu putem acoperi toate cheltuielile.

Numai răspândirea mai mare a revistei ne-ar putea permite coborârea prețului, fără risc de a înceta publicațiunea, din lipsa de mijloace.

Învățătorii însă, care voiesc să cetească această revistă, s'ar putea asocia câte doi, trei sau chiar mai mulți, pentru un abonament. [Prețul unui exemplar 150 cor. se află la librăria Simtion în Arad].

Revista Asociației Învățătorilor și Învățătoarelor din România. VI. 11—12: Istoria învățământului nostru rural, de Ap. D. Culea și G. P. Salviu. — Congresul corpului didactic. — Situația materială a Asociațiunii și Revistei. — Tabla de materii (anul VI).

Albina IX. 38. G. Coșbuc: Pneumoniile și cauzele lor în superstițiile poporului — Sofia Nădejde: Cum ne strică spiritul. — Florea Cristescu: Povestea neamului nostru — Nicolescu Stoinescu: Câteva feluri de ulei. — R. Niger: Lui Mircua (poezie). — G. Iordăchescu: Foaie verde măcieș (muzică). — L. Velovan: Marcarea oilor. — Td. Deschiderea Expoziției B. — Cronica, etc. — Ilustrațiuni

Foaia Școlastică. VIII. 12. Religionea în școlile noastre. Jubileul de 40 de ani (scrisori pedagogice). — Funcțiunea simțurilor (din psihologia băiatului). — Ceva despre educația fetelor în școala poporană. — Despre pomărit. — Corespondente. — Discuțiuni metodice etc.

Concursuri.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii de învățător la una dintre școlile gr.-or. rom. din comuna **Seitin**, se iese concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Emolumentele: 1. Salar în bani gata 800 cor.; 2. competență de lemne pentru școală, resp. învățător 120 cor.; 3. 40 cor. pentru curățul (măturatul) școlii; 4. 12 cor. scripturistică; 5. dela înmormântări eventuale părăstasuri 1 cor.; 6. la conferințe 4 cor. la zi și cărăușie; apoi pentru cvartir 80 cor., eventual cvartir în natură și cvinvenalul prescrip. care se va decerne numai la cinci ani dela confirmare.

Recurenții cu pregătiri mai bune vor fi preferați.

Recurenții sunt poștiți în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf-ta biserică, pentru a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Recursele provăzute cu documentele prescrip. 'n lege, adresate comitetului parohial gr.-or. rom. din Seitin, reflectanții le vor înainta R. D. protopop. tractual Vasile Beleş în Arad.

Din ședința com. par. gr.-or. rom. din comuna Seitin, ținută la 18 Iunie v. 1906.

Dimitrie Mesaroșiu,

Demetriu Micu,

pres. com. par.

inv. not. com. par.

În conțelegere cu: Vasile Beleş m. p. protopor.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci dela școala gr. or. română din comuna **Cs. Simánd**, tractul Chișineu, se iese concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Emolumentele la acest post sunt: 1. Salar în bani gata 600 cor. 2. Pentru lemne, din care se va încălzi și sala de învățământ, pe anul școlar 1906/7

120 cor., iar începând dela anul 1907/8 160 cor., 3. Pentru participare la conferințe 24 cor. 4. Pentru famulație 4 cor. 5. Pentru scripturistică 8 cor. 6. Locuință corespunzătoare în edificiul școlii, cu un intravilan de 800 st. □. 7. Dela înmormântări unde va fi poștiți, câte 80 fil. 8. Alegându-l are se îndeplinească agendele cantonale în sf. Biserică fără alta remunerațiune. 9. Cvinvenalul prescrip. de lege se va acorda numai după 5 ani de serviciu prestat la aceasta școală. 10. Acei reflectanți la acest post, cari vor dovedi că sunt capabili a instrui și conduce cor vocal, la candidare vor fi preferați. Cel astfel ales va mai beneficia încă și un intravilan de 800 st. □, cu un venit curat de 50 cor. și în bani gata 150 cor. Cei ce doresc să ocupe acest post, își vor înainta recursurile și documentele recerute, — adresate comitetului parohial din Șimand — la adresa oficiului protoprezviteral ort. rom. din Chișineu (Kisjenő) com. Arad, având a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial din Șimand, ținută la 4/17 Iunie 1906.

Augustin Beleş

Pavel Stana

pres. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu: Dr. Ioan Trailescu protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a postului învățătoresc din comuna **Chigic**, protoprezbiteratul Peștesului, prin acesta se publică concurs, cu termen de recurgere, **de 30 de zile**, dela prima publicare în organul oficios: „Biserica și Școala”.

Emolumentele, imbinat cu acest post, sunt: 1. Salar, în bani gata, 340 coroane, plătiți în rate lunare anticipative. 2. Pământ învățătoresc, parte arător, parte fanaț, prețuit în 240 cor. 3. Cuartir liber. 4. Un intravilan, computat în 20 cor. și sticlele cantonale usuale. Anume: pentru o înmormântare de om în etate, 1 cor.; mică: 40 fil. iar dela maslu 1 cor. Toate aceste venituri fac 600 cor., având alesul a-și întregi salarul, cu ajutorul sperativ dela stat.

Reflectanții la acest post se avizează, că recursurile lor, instruite cu documentele prescrip. de evaluare, adresate comitetului parohial din Chigic, să le înainteze Prea On. oficiu protoprezbiteral în Birtin, (u. p. Rév), în termenul concursual, iar dâșii să se prezenteze în vre-o Duminică sau sârbătoare în sfânta biserică din Chigic, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: Alexandru Munteanu, pprez. ins. școl.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Prăvăleni** (inspectoratul Halmagiului) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata 400 cor. 2. 4 orgii de lemne lungi pentru încălzitul școlii și pentru învățător prețuite în 80 cor. 3. Spese de conferințe învăț. 10 cor. 4. Dreptul de pășunat pentru 10 vite în pașunea foștilor urbariști în preț de 60 cor. 5. Venite cantonale cam 50 cor. 6. Cuartir liber cu grădină 7. Intregirea din visteria statului pe calea autorităților bisericesti în suma de 400 cor. Alegându-l învățător poate spera că va primi-o deoarece aceasta întregire s'a cerut deja. Alegându-l învățător are să îndeplinească și agendele cantonale fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați, ca recursurile lor ajustate cu documentele recerute în original ori copie autentică

și adresate comitetului parohial din Prăvăleni să le susțină pe calea oficiului inspectorat din Hălmagiu (N. Halmagy) până la termenul susindicat, și să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare sub durată concursului la sf. biserică din Prăvăleni, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Prăvăleni, 22 Mai (4 Iunie) 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezv. insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Ociu**, inspectoratul Hălmagiului se descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata din cassa cult. dela Ociu și F.-Ocișor 440 cor. 2. Lemne pentru încălzitul școlii și pentru învățător 14 metri □ prețuite în 64 cor. 3. Spese de conferință 16 cor. 4. Scripturistă 10 cor. 5. Cărtir liber cu 2 chilii și cină. 6. Întregirea dela stat cu 360 cor. se sperează. 7. Cvinvenalul după împlinirea alor 5 ani în comună.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursurile lor ajustate conform §-ului 60 din „Regul.“ și adresate comitetului par. din Ociu să le trimită până la termenul susindicat la P. T. oficiu pprezvitral al Hălmagiului (Nagy-Halmagy) având a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. bis. din Ociu spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic, deoarece alegându-l va avea să împlinescă și agenele cantorale fără alta remunerațiune.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezv. insp. școl.

□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci din **Iosaș**, inspectoratul Hălmagiului, se descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt: 1. Salar în bani gata 380 cor. 2. În naturale, și adică 5 șinice, grâu à 12 cor. la olaltă 60 cor. 10 șinice cucuruz à 10 cor. la olaltă 50 cor. 3. Pentru scripturistă 20 cor. 4. Pentru lemne focale, din care are să încălzească și școala 60 cor. 5. Pentru bedelul școlii 20 cor. 6. Pentru conferințele învățătoresci 16 cor. 7. Cărtir acomodat și grădina în natură. 8. Ajutorul sperativ dela stat 280 cor. pentru care s'a și petiționat la înaltul Guvern.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avizați ca recursurile ajustate conform §-lui 60 din Regulament adresate comitetului parohial din Iosaș să le susțină pe calea oficiului protoprezvital al Hălmagiului (Nagy-Halmagy), având a se prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic, deoarece alegându-l va avea să împlinescă și agenele cantorale în și afară de biserică, fără alta remunerație.

Din ședința comitetului parohial din Iosaș dela 6/19 Aprilie 1906.

George Costina

preot preș. com. par.

Lazar Igrășan

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* pprezv. ins. școl.

—□—

2—3

În temeiul ordinului Ven. Consistor diecezan Nr. 442/1906, se descrie concurs pentru îndeplinirea parohiei **Bănești** cu filia **Cristești**, (protoprezvitalul Hălmagiului) devenită în vacanță în urma abdicării preotului Nicolae Popescu, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Venitele parohiale sunt: 1. În bir dela 133 n-ri de case din matră și filie câte 1 cor. de tot 133 cor. 2. Stolele îndatinate și adică a) dela îngropăciuni mari

6 cor., b) dela îngropăciuni mici 2 cor., c) dela botezuri cu feștanie și molitvă 2 cor. d) dela cununii 6 cor. e) estrase de botez 2 cor. 3. Întregirea dotațiunii dela stat conform pregătirii alesului. 4. De locuință va avea a se îngriji alesul preot pe spesele sale, fiindcă să deobligă a locui în comuna matră.

Parohia fiind de cl III dela recurenți se recere ecalificația prescrisă pentru atare parohii, dar cei cu ecalificație superioară vor fi preferiți.

Recursurile instruite conform §-lui 13 din Statutul Organic și adresate comitetului parohial din Bănești, sunt a se trimite la adresa subscrisului (p u. Nagyhalgagy) până la termenul susindicat.

Recurenții sunt poștiți, ca în senzul §-lui 13 din Regulament să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în s. biserică din Bănești, spre a-și arăta dexteritatea în cuvântări respective în cântările bisericesti făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului parohial din Bănești ținută la 29 Mai v. 1906.

Comitetul parohial

În conțelegere cu mine: *Cornel Lazar* protoprezviter.

□—

2—3

Pentru îndeplinirea în mod definitiv a postului de învățător dela școala confesională gr.-or. rom. din comuna **Tela**, (Com. Caraș-Severin) se descrie concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela publicarea prin organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreună cu acest posate sunt următoarele: 1. Cărtir în natură cu 2 încăperi; cină și cămară; apoi grădină pentru legume de 900□⁰ și grajd pentru vite. 2. Salar în număr 600 coroane. 3. Folosința alor 4 jughere de pământ estravilan, cari aduc un venit curat de 200 cor. 4. Paușal de lemne pentru învățător și școală 80 cor. 5. Paușal scripturistă pentru învățător 10 cor. 6. Diurne și spese de călăușie la conferințe 20 cor. 7. Stola dela înmormântări, unde e poștit 40 fil. înmormântări mici și 1 cor. înmormântări mari.

Reflecții sunt poștiți, a-și trimite recursurile adresate către comitetul parohial din Tela, la Prea On. Oficiu protoprezbital gr.-or. rom. din Lippa în termenul legal, ajustate cu următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Testimoniul, că a absolvat IV clasă a școlii medii. 3. Testimoniul, că a absolvat cursul pedagogic. 4. Testimoniul de ecalificațiunea învățătorescă. 5. Declarațiune, de când își formează dreptul la cvinvenal.

Alegându-l învățător e dator să conducă strana și să învețe pe elevii adulți glasurile fără altă remunerațiune. Apoi să se prezinte într-o Duminică ori sârbătoare să-și arate dexteritatea în cant și tipic.

Tela, la 11/24 Iunie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Voicu Hamsea*, protopop insp. școlar.

—□—

2—3

Conform concluziunii conzistorial de sub Nr. 1829/906 pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci în comuna bisericăscă gr.-or. rom. din **Beiuș**, se descrie concurs cu termen de alegere pe 16/29 Iulie a. c.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 800 coroane. b) venitele cantorale îndatinate. c) Cărtir cu apartenențele necesare. d) Cvinvenalele după serviciu de 5 ani.

Dintre recurenți vor fi preferiți cei cu clase gimnaziale și cu pregătiri pentru a putea conduce corul.

Urmează în Suplimentul Nr. 26. 1906 :

Supliment la „Biserica și Școala” Nr. 26.

Doritorii vor avea a-și trimite petițiunile ajustate cu documentele recerute, adresate către comitetul parohial în Beiuș, având până la alegere a se prezenta la biserica din loc, spre a-și arăta dexteritatea în cântare.

Beiuș, din ședința comitetului parohial ținută la 11/24 Iunie. 1906.

Dr. Gavril Cosma.

preș. comitetului.

În conțelegere cu: *Vasilie Papp* protopop, insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. I. din **S. Nicolaul-mic** (cu filiile: Pusta-mică, Aradul-nou cu vile sale, Kis-falud, Szépfalu și Zsigmondháza) în pprezv. Lipovei, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia diecezană „Biserica și Școala”.

Emolumentele înpreunate cu aceasta parohie sunt: 1. Una sesiune parohială, pământ arător estravilan și una grădină intravilană, după cari alegândul preot va suporta dările. 2. Birul preotesc, dela parohieni dela fiecare casă 1 cor. și de fiecare jugăr catastral 1 litră de grâu. 3. Ștolele uzuale, conform normei ștolare votată de Ven. Sinod eparhial sub nr. 210/1877. 4. Întregirea dotațiunei preotești dela stat, după ecalificațiunea alegândului preot (aci se notează că repositului preot, ca preot cu ecalificațiune superioară a avut dotațiune dela stat 1212 cor. 50 fil.

Alegândul preot este îndatorat a propune Religiuinea atât în școala confesională cât și elevilor de confesiunea noastră cari frecventează școala străină din S. Nicolaul mic, fără altă remunerațiune. Recurenții sunt avisați ca recursurile lor întruite cu documentele de ecalificațiune și adresate Comitetului par. din S. Nicolaul-mic, până la termenul sus indicat, să le subștearnă P. T. Dlui pprezv. Voicu Hamsea în Lipova (Lippa) precum și că, pe lângă observarea dispozițiunilor § 18 din Reg. pentru parohii, să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din S. Nicolaul mic, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

S. Nicolaul-mic 15/28 Iunie 1906.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine; *Voicu Hamsea* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătorescă-cantorală din comuna **Topa de sus**, protopopiatul Beiușului, cu termen de alegere pe **23 Iulie 3 August** a. c.

Salarul învățătoresc este: 600 coroane, locuință, grădină 1000 stângeni □ 12 metri de lemne din care și sala de învățământ se va încălzi, beneficii cantorale dela mort mic 40 fil. dela mort mare 1 coroană Cvinevenalele după serviciu de 5 ani în aceasta comună numai din ajutor dela stat.

Doritorii de a ocupa stațiunea aceasta se-și adreseze documentele recezute comitetului parohial însinuându-le până la 5/18 August a. c., oficiului protopopesc gr. or. rămân al Beiușului.

Până la acest termen au a se prezenta și la serviciul divin în vre-o Duminecă ori sârbătoare să-și dovedească desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial din Topa de sus, ținută la 4/17 Iunie 1906.

Vasiliu Papp

par. preș. com. par.

Georgiu Pogan

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Gavril Cristea* adm. protopop

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoresci dela școala a II-a de băeți din **Ternova**, (protoprezvite-

ratul Șiriei) devenită vacantă prin decederea învățătorului Crăciun Ignuța, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

1. Salar fundamental 600 cor. 2. Pentru scripturistica 6 cor. 3. În lipsă de locuință în natură relut 40 cor. 4. Folosința unei jumătăți din grădina școalei estimată în 30 cor. 5. Spesele pentru conferință 20 coroane. Dela înmormântări unde va fi poftit, va primi câte una coroană. Strana va fi deobligat a o providea fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt avizați a se dechiara de când își formează dreptul la cvinevenal, care se va cere din visteria statului, în sfârșit ca recursurile ajustate cu estras de botez din care să se dovedească, că respectivul e de religiunea gr. ort. rom. precum și testimoniu de ecalificațiune, adresate comitetului parohial din loc au să se înainteze P. On. Oficiu protoprezviteral mai sus numit, având a se prezenta recurenții în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședița comitetului parohial gr. or. rom. din Târnova, la 14/27 Mai 1906.

Georgiu A. Pribac

preș. com. par.

Teodor Drecin

not. com.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuța* protoprezviter

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Selegeni**, se escrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”.

Venitele sunt: a) usufructul alor 16 jugh. pământ; b) birul, dela 90 case câte o măsură de cucuruz sfărâmat, sau 2 cor. în bani, ear dela jeleri câte 1 cor; c) stolele îndatinate, anume: botez 1 cor. estrase 2 cor, înmormântări mici 2 cor. ear dela 7 ani în sus, dela 6 cor. în sus, după cum va fi ceremonia poftită, dela slujbe câte 40; d) cvartir comod, cu supraedificate și grădină; e) întregirea venitelor dela stat, după ecalificațiunea celui ales.

Dările după pământ, le va suporta cel ales.

Reflectanții sunt poftiți, ca recursurile ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului parohial, să le subștearnă până la termenul fixat, la oficiul ppesc gr. or. rom. din Buttyin (Arad m.) având a se prezenta în s. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Din ședința comitetului parohial din Selegeni, ținută la 24 Mai (6 Iunie) 1906.

Fabritiu Bodea

adm. par. preș. com. par.

Ilie Moțu

not. com. par.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* protoprezviter.

—□—

3—3

În vârtutea înaltului ordin konzistorial cu Nr. 2182/1906 se escrie concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare, pentru stațiunea inv. din **Mănerău** pprezbiteratul Ienopolei, pe lângă următoarele Emolumente:

1) Salar în bani gata 380 cor. 2) 14 șinice bucate (jumătate grâu jumătate cucuruz) estinate în 154 cor. 3) 8 stângeni de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ 112 cor. 4) Pentru conferință 20 cor. 5) Pentru scripturistica 6 cor. 6) Pentru curatorat 10 cor. 7) Locuință acomodată cu grădină de legume.

Doritorii de a ocupa acest post, sunt datori a-și înainta recursurile instruite cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Mănerău în termenul precizat la P. On. Oficiu ppesc al Ienopolei în Șiria (Világos) și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf-ta biserică din Mănerău spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Alegându-l va fi obligat a ține regulat școala de repetițiune și a conduce strana fără alta remunerațiune, iar la înmormântările unde va fi poftit a participa pe lângă taxa uzitată.

Dat din ședința com. par. rom. ort. din Mănerău ținută la 10/23 Aprilie 1906.

Romul Popoviciu

par. preș. com. par.

Toma Sirca

inv. not. com. par.

In conțelegere cu: *Mihail Lucuța* adm. ppesc inpec. școlar confesional.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din comuna **Bocsig**, devenită vacanță prin trecerea la cele eterne a fostului învățător de pie memorie Ivantie Vidu prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala” pe lângă următoarele emolumente și condițiuni:

1) Salar fundamental 600 cor. 2) 6 stângeni de lemne pentru școală și învățător. 3) Pentru scripturistică 6 cor. 4) Conferința inv. 20 cor. 5) Locuință 2 chilii, cuină și grădină de legume, grajd și cocină. Tre recurenții aceia cari vor ști conduce cor vor fi ferți.

Recurenții sunt provocați, ca recursurile lor adjuse conform legii dimpreună cu toate documentele de lipsă să le substearnă P. On. Oficiu proloprezbiteral al Ienopolei, în Világos (Șiria) sub decursul terminului sus indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sfânta biserică din Bocsig spre a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Dat în ședințele comitetului parohial gr.-or. din Bocsig, ținută la 1 April. st. n. 1906.

Alexandru Papp

preș. com. par.

A. Borlean

not. com. par.

In conțelegere cu: *Mihail Lucuța* adm. ppesc inspect. școlar confesional.

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala de fete din comuna **Seceani**, (pprezviteratul Timișorii), se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 600 cor. 2. Pentru scripturistică 10 cor. 3. Pentru conferință 24 cor. 4. Cărtir și grădină de legume. 5. 32 m. lemne, din care 12 m., pentru încălzirea salei de învățământ. 6. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor. în biserică 2 cor.

Alegându-l învățător nu poate reflecta la adausul cvincvenal înainte de împlinirea alor 5 ani de serviciu în aceasta parohie. Anii de serviciu din altă parohie nu se vor lua în conziderare.

Dela recurenții se recere ecalificațiunea prescrișă de lege. Alesul va avea se provadă strana stângă ca cantor, a instrua și conduce cor. vocal.

Recursurile adresate comitetului parohial sunt a se așterne P. On. D. Dr. Traian Putici pprezviter în (Temesvár-gyárváros), ear recurenții vor avea să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare în s. biserică d'aici, însă nu în ziua alegerii, — spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Seceani, ținută la 23 Mai v. 1906.

Comitetul parohial.

Cu consenzul pprez. Dr. Tr. Putici inspector de școale

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei a doaua din **Beba veche**, tractul B. Comloș se publică concurs amăsurațiunilor Ven. Consistor cu termen de alegere pe ziua de **20 Iulie v. 1906.**

Venitele sunt: Usufructul sesiunei a doua, care e în vacanță și constătătoare din 30 de jughere, care aduce anualminte 1000 de coroane. Stolele îndatinat cari fac 300 de coroane. Birul preoțesc 150 de coroane. anual. Toate acestea fac suma 1450 coroane și ajutorul dela stat după clasificatiunea celui ales. Casă parohială nu este. Contribuția precum și toate dările le va suporta cel ales, care va fi îndatorat a catehiza fără altă remunerațiune dela parohie în școalele din parohie. Serviciul divin precum și toate funcțiunile în și afară de biserică le va săvârși cu actualul preot alternative după rândul săptămânii.

Parohia fiind de clasa primă, reflectanții sunt poftiți ca recursurile ajustate conform Regulamentului adresate Comitetului parohial să le substearnă oficiului ppviteral gr. or. rom. din B. Comloș, având a se prezenta în alare Duminecă ori sărbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cant și oratorie. La caz de nu se vor prezenta recurenții cu ecalificațiune de clasa primă, se admit la candidare și cei de clasa a doua.

Din ședința comitetului parohial ținută la 6/19 Mai 1906.

3—3

Dimitrie Blaga

par. preș. com. par.

Antoniu Blagoe

not. com. par.

In conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter.

Licitațiune minuendă.

Pe baza decisului Ven. Consistor diecezan dto 24 Mai st. v. sub Nr. 2135/1904, se escrie concurs de licitațiune minuendă pentru zidirea sfintei biserici din **Toc**, protopopiatul Radna, care se va ținea Duminecă **1 25 Iunie (8 Iulie)** a c. la orele 11 a. m. în localitatea școalei din loc, cu prețul de esclamar 12,326 cor. 51 fl.

Reflectanții înainte de licitațiune au să depună vadiu de 10%-te, în bani gata ori în bărtii de valoare acceptabile.

Se observă, că piatra și cărămida de lipsă la zidire o dă comuna bisericcescă, iar acel licitant care va lua în întreprindere zidirea, are să restituie 120 cor. pentru planul și proiectul de spese. Planul de zidire și proiectul de spese se pot vedea în cancelaria oficiului parohial din loc.

Toc, la 6/19 Iunie 1906.

Vasile Neiculescu

preș. com. par.

Teodor Savu

not. com. par.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunei Ven. Consistor Eparhial dto 22 Aprilie Nr. 1995/904 și 3/16 Iunie Nr. 1415/904 prin aceasta se escrie concurs de licitațiune minuendă pe ziua de **9/22 Iulie 1906.** la 1/2 11 ore a. m. în sala școalei confesionale din **Lalașint**, pprezv. Lipovei pentru repararea școalei și a bisericei deacolo. Prețul de esclamar pentru biserică e 786 cor. ear pentru școală e 912 cor. Preliminarul de spese se poate vedea la ofic. par. din Lalașint.

Reflectanții vor avea să depună în bani gata vadiu de 10% din prețul de esclamar.

Comitetul parohial își rezervă dreptul a dă lucrarea în întreprindere reflectantului cu mai multă garanție, fără privire la rezultatul licitațiunei. Condițiunile de lictare se vor publica înainte de începerea licitațiunei.

Dat în ședința com. par. ținută în Lalașint la 9/22 Aprilie 1906.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: *Voicu Hamsea* protoprezviter.

—□—

3—3